

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Scholia In Primarias Preces Imperatoris

Chokier, Jean de
Coloniae Agrippinae, 1674

Proëmium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62387](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62387)

JOANNIS A
SCHOKIER ECCLESIAE
CATHEDRALIS LEODIEN-
SIS CANONICI

IN
INDULTUM PRIMARIUM PRECUM
SCHOLIA.

Prooemium.

Primariarum precum, sive Nominationum materiam poten-
tissimo, atque Invictissimo Caesari Ferdinando II. per S. D. N.
Paulum Papam V. concessarum, si non frequentem, at à nemine
huc usque tractatam, nemo est in Ecclesiastico Dicastrio paul-
lo exercitatus, aut in negotiis Principum Germaniae versatus, qui sit nescius.
Hinc cupido mihi incessit, brevi illam scripto examinare, ac discutere: quod
postea, Deo juvante, perfectius, limatiusque reddam, ubi ex integro in lucem
prodibit, ut solent limatiora, auctioraque recudi, quae retractantur, & identi-
dem incudi redduntur.

*Auctor
tentat
materiam
à nemine
adhuc tra-
ctatam.*

Interea, quae uno penè calamo, bono, ut opinor, publico scripta à me sunt,
ceù abortivum foetum benignis lector oculis aspiciet; sin sint qui fastidiant,
non abnuo quin conijciant quod solent cervi cornua. Imprimis itaque rem-
psam ut aggrediar (nolo enim multa praefari) Notandum est Inclytum
Rom. Imperatorem ex indulto Pontificio non conferre beneficia Germaniae,
ut latè ostendit Restaurus Castaldus tract. de Imperatore quest. 100. Io. And. in addit.
ad Specul. tit. de prabend. §. restat. num. 7. Boërius decis. 32. n. 8. Ant. Corset. tract. de
regia potest. quest. 2. n. 9. Mandos. ad Reg. II. Cancell. quest. 13. nu. 8. Azorius lib. 10.
Instit. moral. cap. 7. vers. Quinto queritur. sed habere dumtaxat jus nominandi
personas idoneas collatoribus ad beneficia vacatura, quas ipse facit per suos
Executores recipi, ex concessione Precum Primariarum ipsi facta per S. Pó-
tificem: vacatura inquam beneficis, quae omni casu, ut nunc subsunt Imperio.
Unde hujusmodi preces primariae locum non habent in Italia, nec in Duca-
tu Mediolanensi. Rota in una Novarum, Canoniciatus, & prabenda S. Gaudentij co-

*Imperator
non cono-
fert, sed
nominat.*

*Imperator
habet Pre-
ces in Ec-
clesiis nunc
sub Impe-
rio exis-
tent.*

A

RAM

ram R. P. D. Aragonia 1555. Octob. 25. quæ decisio reperitur inter decisiones Crescentij decis. 3. de prebend. licet locum habere debeant in civitate Cameracensi & Metensi, alijsq; quæ olim fuerunt de Imperio, nuncq; sunt translate in alterius Dominium. Quia translationis potestas tanta non est, ut rei, seu translati loci privilegia adimat, sed rem & locum in eadem conditione relinquit l. 2. § 1. de Privileg. cred. l. tempus in fi. de re ind. Felij. cap. quia iudicant. sub hâc Prescriptio. VV. ames. cons. 53. nu. 2. de Iulie. sicut & translatio bonorum intelligitur fieri cum suis oneribus. l. i. §. pro secundo C. de caduc. toll. VV. ames. d. loco, & cons. 64. nu. 3. ubi etiam latè respondit Ecclesiam Tenensem, & alias quæ pridem fuerunt Diocesis Leodiens. retinere Canonicas exemptiones, quas cum Diocæsano Leodiensi subicerentur, habebant, licet nunc translate sint in aliam diocæsionem. Facit quod scribit Lud. de Rosate in l. de ff. de iur. iur. in iur. quod Rex transferens suum territorium, nunquam videtur esse ius Regium &c. Neque tamen hæc Primariarum Precum concessio sacris canonibus adversatur, quibus expectativæ ad beneficia vacatura, aliq; provisiones per quas votum captandæ alienæ mortis inducitur, in Ecclesia damnantur, cap. 2. de concess. prebend. gloss. ibidem in verbo, antequam vacent, cap. constitutus, eod. tit. cap. detestanda, eod. tit. in 6. quoniam hæc primariarum Precum concessio, generalis est, & incerta, ut rectè animadvertit And. Gail. l. 2. obser. Cam. obser. 155. nu. 7. Multo minus adversatur S. Concilij Trid. decreto in sessione 24. cap. 19. quod tollit quascunque concessiones ad vacatura, ut resolvit S. Congregatio III. Cardinalium Concilij, Trident. interpretum, ad dubium ipsius communicatum, quod est tale: Ill. mi. & R. mi. D. ni. Philippus de Monte impetravit à sacra Casarea Maiestate Preces Primarias ad R. mi. Archiepiscopum Cameracensem, quæ dantur pro beneficijs vacaturis, cum talis sit vis earum Precum.

Quibus legitime intimatis R. mi. Archiepiscopo vacavit Ecclesie B. Mariæ Virginis Cameracen. thesauraria, de qua licet, vigore dictarum Precum providendus fuisset prædictus Philippus, qui infra tempus debitum eam accepit, nihilominus Archiepiscopus Cameracen. contulit cuidam Guberto Leonino, sub prætextu, quod decretum Concilij cap. 19. sess. 24. tollit quascunque concessiones ad vacatura, & quia in dicto cap. nulla habetur mentio de Imperatoribus, supplicavit declarari per Sacram Congregationem Concilij an d. cap. 19. assiciat huiusmodi concessiones, & indulgetur, sic antea concessa per Romanos Pontifices Sacra Casarea Maiestati, & demum per Pium IV. confirmata & Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum censuit has Primarias Preces non comprehendere dicto cap. 19. quia non nominatur Imperator, qui est speciali nota dignus, nominantur Cardinales simpliciter, qui sunt & ipsi speciali nota digni Vnde si Concilium voluisset comprehendere Imperatorem, expressisset, vel saltem post Cardinales dixisset & quibuscumque alijs, quo casu dictio, alijs, intelligeretur de ijs, qui & ipsi speciali nota digni fuissent. Præterea exprimitur de ex-

specia-

ſpectatis conceſſis univerſitatibus, ſenatibus, & alijs ſingularibus perſonis, ergo Con-
 ſtitutum expreſſiſſet etiam Imperatorem, ſi voluiſſet; Referendum tamen S.^{mo} qui pro-
 bavit ſententiam Sacre Congregationis, & juſſit fieri declaratoriam per litteras e-
 iuſdem Sacre Congregationis, & ultra rationes ponderatas à Congregatione addidit
 ſanctitas ſua quod meminit tempore Concilij, quando formabatur dictum cap. 19. ali-
 quos voluiſſe addere Primarias Preces Imperatori conceſſas, ſed communior ſententia
 Patrum fuit, quod tolleretur earum mentio, ſicque non comprehenduntur dicto cap. 19.
 Ex quibus videtleſtor Primarias Preces non adverſari Concilio Trid. nec
 etiam ſacris Canonibus, ut dixi, quod & firmatur evidendi hac ratione; quod
 Papa pro ſua poteſtate poteſt dare facultatem Laico etiam conferendi bene-
 ficia. Decius, & DD. in cap. 2. de Iudicijs, quæ enim ſunt Jurisdictionis, ut eſt
 collatio beneficiorum, cuicumque mandare poteſt, non etiam ea quæ ſunt
 ordinis, Reſtaurus d. queſt. 100. nu. 17 & 18 ſic videmus Pontificum beneficio
 Reges Neapolitanos nominandi Episcopos facultatem habuiſſe in 40. prima-
 rijs Eccleſiis, quas Cathedrales appellamus, Lambertinus tract. de iure patron.
 queſt. 11. lib. 1. Eadem Romani Antiftitis indulgentia Regi Angliæ, & Un-
 garia juſ, & poteſtatem fuiſſe conferendi canonicatus, & præbendas, Baldus
 author eſt in l. 7. C. de Precibus Imper. offerren. Eodem jure Reges Gallia uſos
 fuiſſe, & etiam nunc quadantenus uti, cum veteres tum recentiores autho-
 res memoriæ prodiderunt. Anaſt. Germ. lib. 3. de ſacrorum immunitatibus nu. 30.
 & ſeq. Guimer. ad Pragm. ſanctio. Simili facultate Carolus Francorum Regem
 ex conceſſione Adriani Papæ uſum eſſe colligimus; ex cap. Hadrianus 2. cum
 ſeqq. 63. diſt. & nominatim in Eccleſia Carnotenti dicti Reges conferunt be-
 neficia, ſpecul. tit. ne ſede vacante in ſi. Eandem facultatem conceſſit Leo Papa
 Othoni, gloſ. in ſumma 16. queſt. 7. Similiter Duces Julia & Clivia, ut & Comi-
 tes Flandria diverſas habent Collegiatis Eccleſias, in quibus ad ipſos Prin-
 cipes ſolos Canonicatum, & Præbendarum collatio pertinet, teſte Crantzio
 in Eccleſiaſtica Saxonum hiſtoria, eo ut opinor fundamento, quod ſint Juris-
 patronatus Laici, ſeu ex proprijs Principum bonis ejuſmodi Collegia fun-
 data & dotata ſint. Quæ quidem collegia etſi in Rotulis ſeu Regiſtris Precum
 Imperialium in Cancellaria Caſaria comperiantur, & Preces in Aula expedian-
 tur, illæ tamen per dictos Principes rejiciuntur. Deniq; Rex Catholicus non-
 nulla ejuſmodi Collegia, tum in Hiſpania, tum in Belgio habere quorum ſacer-
 doria proprio jure abſolute conferre, in cõperto eſt, nec ullis hominũ priva-
 torũ diplomatibus Pontificijs beneficialibus datur hic locus, niſi prius placitũ
 Principis acceſſerit, idq; ex pactis inter Põtifices & Reges olim conventis, ad
 reprimendos, & quatenus fieri potuerit extirpandos gratiarũ expectativarũ
 abuſus, quos cũ jã ſatis irrepreſſiſſe Põtifices deprehendiſſent, è re ſui nominis, &
 Chriſtiane pietatis eſſe putarũt illas tollere, & à S. Sede eliminare ſeſſ. 24. cap. 19

Papa po-
 teſt dare
 facultatem
 Laico
 conferendi
 beneficia.
 Reges Ne-
 apol. Ang-
 lia Hun-
 garia.
 Gallia juſ
 conferendi
 beneficia
 à S. Pon-
 tific. acce-
 perunt.
 Vi & Du-
 ces Julia
 & Clivia
 Comiteſ-
 que Flan-
 dia. Rex
 item Ca-
 tholicus
 qui non
 admittit
 in Beſeja
 Apoſt. diſ-
 plomata
 aliſque
 Places.
 Gratia
 expectati-
 va hodie
 ſublata.

Concilij Trident. Principibusque quorum facultatibus excitata, fundata, dotata erunt Collegia, eorum beneficiorum liberam relinquere collationem. Nec fanè mirum si Principibus & Ecclesiarum defensoribus ejusmodi privilegia fuerint indulta, cum & hominibus interdum privatis, iisdemque laicis Ecclesiarum patronis absolutum concedatur beneficiorum conferendorum jus, qualia esse apud Atrebatenses exempla memoriæ prodidit Boetius Episcopus *tract. de Regalibus tit. 262. & sequentib.* Ne multis. Rex ipse Romanorum satis in ditionibus ex indulgentia præcudubio S. Pontificis nonnullorum Episcopatum, & Archiepiscopatum gubernacula mandat quibus vult, eosque Pontifici nominat confirmandos, instituendos, atque consecrandos. Cui rei illustre in primis videmus exemplum in vita B. Patris Ignatii *lib. 2. cap. 18.* qui Societatem nominis Iesu Reip. Christianæ bono, sempiterna cum sua gloria fundavit, ubi Princeps optimus Ferdinandus I. Romanorum Rex Archiepiscopatum Jergellivum in Istria tunc vacantem, ultro detulit pijsimo sanctissimoque viro Claudio Jajo, uni ex decem primis ejusdem Societatis Patribus, ac reluctanti, respuenti que, nec ullis ad hoc machinis inducti sese patienti, quantum libet apud ipsum S. Pontificem res animis maximis ageretur, donec tandem Ferdinandus efficacissimis Ignatii rationibus, per litteras persuasus, ac victus, à postulato desisteret: quam equidem historiam acceptam refero eidem Boetio Antecessori Duaceno, viro multiformi doctrina erudito. Hæc tenus de diversis diversorum principum privilegijs, & indultis: redeo ad Preces Cæsareas: quarum usum altiori receptum sæculo non comperi quam 1200. siquidem Speculator qui illarum mentionem facit, vixit sub anno Christi 1271. & Nauclerus in sua Cronographia prodidit Rudolphum I. Imperatorem, qui mense Octobri 1273. in Regem Romanorum electus est, usum fuisse Primarijs Precibus, quarum etiam formulam hanc fuisse scribit: *Rodolphus Dei Gratia Rex, & semper Augustus, honorabili in Christo devoto Abbati &c. gratiam suam, & omne bonum. Cum ex antiqua & approbata, ac à Divis Imperatoribus & Regibus in clyte recordationis nostris antecessoribus usque ad nos producta consuetudine, qualibet Ecclesia in nostro Rom. Imperio constituta, ad quem beneficiorum Ecclesiasticorum pertinet collatio, super unius collatione beneficij precum nostrarum primarias admittere teneatur, devotione tua rogamus, quatenus huius Clerico de Ecclesiastico beneficio quod ad tuam collationem spectat, ob reverentiam sacri Imperij, & nostram si quod vacat in presens, vel quam primum vacaverit, studio liberaliter providere, taliter faciens, quod devotionem tuam nostra Serenitas debeat merito commendare, & ad tua iusta desideria facilis inveniri. Dat Regni nostri anno primo.* Ex qua concessionis precum formula patet, antiquiores illas tui se ævo Rudolphij, cum in ea dicatur, *cum ex antiqua, & approbata consuetudine &c.* Porro, forma concessionis Precum Primariarum hodie talis est: FERDINANDUS

Rex Rom. quosdam Episcopus & Archiepiscopus confert.

Ferdinandus I. confert Archiepiscopus P. Claudio Jajo Iesuita, fecit.

Preces quo tempore capite Antiqua precum formæ.

Formula concessio- nis Precum hodiernæ temporis.

PRIVILEGIUM
REGULARIUM
ET
COMMENTARUM
IN REGULAS
CANCELLARIUM
APOSTOLICUM
L. I.
C. III.
8

DIVS Divina favente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus, de Germania Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, & Sclavonia &c. Rex, Archidux Austria Dux Burgundia, Brabantia, Styria, Carinthia, Carniola, Luxemburgia, Wirtenbergia, superioris, & inferioris Silesia, &c. Princeps Suavia, Marchio Sacri Romani Imperij, Burgundia, & Moravia superioris & inferioris, Lusatia, Comes Habsburga Tirolis, Ferrus Niburgi, & Goricia &c. Landgravius Alsatia, Dominus Marchia Sclavonica, Portus Naonis & Salinarum &c. Honorabili, & Religiosis, devotis, nobis dilectis N. Abbati & conventui Monasterij Sancti N. coniunctim vel divisim gratiam nostram Cesaream, & omne bonum: Et si nos ad Romani Imperij fastigium evectos, titulisque Augusti, & Regio Diademate decoratos summa semper openiti decet omnia sacri Romani Imperij intemerata iura, & consuetudines laudabiles conservare, par est tamen ut hoc diligentiori studio praestemus, si quando integritate vitæ, & morum probitate aliisque virtutibus insignitos, meritis beneficis, & dignis honoribus afficiendos arbitramur. Siquidem Imperatorum regumque sublimitas, & magnitudo nullo expressius officio Dei Opt. Max. similitudinem referre potest quam si pluribus benefecerit. Quare cum nobis ad predecessorum imitationem ex inveterata consuetudine, etiam apostolica auctoritate per Sancti in Christo Patrem Paulum V. Sanctæ Romanæ & universalis Ecclesiæ Pontificem Maximum roborata ius competat, Preces Primarias ad omnes, & singulos beneficiorum Ecclesiasticorum Collatores, Collatrices, Capitula, Conventus, & Collegia, ac personas alias de illis quocumque modo disponendi ius habentes, per universum Romanum Imperium constitutas, porrigendi, dandi concedendi, & decernendi pro personis idoneis, & nobis gratis, ad consequendum beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, tam secularia quam regularia, etiam si Canoniciatus & prebende dignitates, personatus, administrationes vel officia fuerint in Collegiata, Cathedrali, vel Metropolitanâ Ecclesiâ, etiam si ad ea consecraverint qui per electionem assumi ad Collatorum, Collatricum, Capitulum, Collegium, sive conventuum ad personarum predictarum collationem, provisionem, electionem, nominationem, presentationem, seu quamlibet etiam ordinationem coniunctim vel divisim spectantia (Canoniciatu nihilominus & prebenda cum dignitate, personatu, administratione vel officio etiam ex persona plurium successivè vacantibus pro uno computatis beneficio) & huiusmodi etiam predecessorum nostrorum Primarijs Precibus reverenter hætenus paritum fuerit. Idcirco Romani Imperij iura, & consuetudines (ut tenemur) prosequi & predecessorum vestigijs insistere volentes, Primarias Preces nostras pro Devoto nobis dilecto ad vos porreximus, dedimus, concessimus, & de crevimus, ac per presentes porrigimus, damus, concedimus, ac decernimus. Ita tamen quod nobis & heredibus ac successoribus nostris Archiducibus Austria, nullum unquam per hoc in iuribus, privilegijs & exemptionibus, & collationibus nostris generetur præiudicium vos adhortantes & pro conservatione iurium ac consuetudinum Romani Imperij expresse requirentes, ut beneficiorum Ecclesiasticum tam regulare quam seculari, cum cura vel sine cura, etiam si

Canonicatus vel prebenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium fuerit, etiam si ad illud consueverint qui per electionem assumi in Metropolitana, Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, quoad presens sive proxime quomodolibet simul vel successively in quocumque mense vacare contigerit, ad collationem, provisionem, electionem, nominationem, presentationem, ordinationem, sive quamlibet aliam dispositionem vestram pertinentem, Canonicatu (ut presertur) & prebenda cum dignitate, personatu, administratione, vel officio, etiam si ex persona plurimum successive vacaverint pro uno compatibilis beneficio, quod presatus N. per se vel procuratorem suum infra mensem à die notæ vacationis duxerit acceptandum, eundem N. prout ad vos spectat ad illud eligatis, nominatis, presentetis ac ei illud conferatis, & assignetis, atque etiam de eo provideatis, ponendo eum in pacifica, & quietâ possessione, sicut in choro, & locum in Capitulo ei assignando cum plenitudine iuris Canonici, & fructuum perceptione, qualibet contradictione cessante. Quo verò hæc Preces nostræ Primariæ certiores consequantur effectum, nominamus, & deputamus autoritate Apostolicâ nobis in hac parte concessis presentium Venerabiles N. Archiepiscopum Moguntinum, Sacri Romani Imperij per Italiam Archicancellarium, Principem, Electorem, & Nepotem nostrum charissimum N. Episcopum Spirensis, & Praepositum in VVeisenbourg, Principem Devotum nobis dilectum, & quemlibet eorum in solidum, qui presentibus nostris litteris requisitus fuerit, harum Primariarum Precum nostrarum executores, eisdem per presentes expressè committentes, & mandantes, usque in contemptum & præiudicium iurium, & consuetudinum Romani Imperij ad parendum huiusmodi Primariis nostris Precibus contumaces & rebelles fueritis, tanquam executores à nobis deputati sub pena gravis indignationis nostræ quilibet eorum vos realiter & cum effectu ad parendum per censuras Ecclesiasticas compellat, aliaque faciat & exequatur juxta traditam sibi in litteris Apostolicis potestatem, Contumacia vero vestra, aut contemptus (quodlibet) per mensem continuum à die requisitionis numerandum, vos omnibus & singulis privilegijs, gratijs, libertatibus & donationibus à Romanorum Imperatoribus, & Regibus, ac à nobis, & alijs prædecessoribus nostris vobis concessis, noveritis eo ipso privatos, & nostrâ tuitione exutos, quæ & quas ex nunc prout à die contumaciæ vestræ tenore presentium revocamus, cassamus, & irrita esse volumus, & vos totaliter contumaces, & rebelles à beneficijs Maiestatis nostræ reddimus alienos, prout etiam ex nunc, prout extunc privamus, & à protectione nostrâ excludimus. Harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri appensione munitarum.